

RtG 6 september 2022
Ada Wille – landschapsarchitect
St. Redichem-de Geeren, Culemborg

‘Herhaling is de kracht van de boodschap’

Dus daar zijn we weer om in te spreken over het onderwerp landschap en landschappelijke inpassing.

Uit de statuten van onze stichting:

Artikel 2

1. De stichting heeft ten doel:

- a. versterking van de huidige ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten van de polders Redichem, de Geeren en de belendende gebieden;
- b. bescherming van het unieke en historische karakter van dit deel van het buitengebied van de Gemeente Culemborg

U begrijpt dat wij ons druk maken over het windmolenpark Goyerbrug dat tot kilometers op Culeburgs grondgebied haar invloed zal doen gelden..

We hebben het hier over een deel van Nationaal Landschap Rivierengebied- o.a. de uiterwaarden van de Nederrijn- een van onze 20 Nationale Landschappen. Het (rivierengebied) behoort nationaal en internationaal gezien tot de meest waardevolle cultuurlandschappen van ons land gekenmerkt door schaars wordende openheid, weidse vergezichten met nauwelijks bebouwing.

Volgens de adviseurs (Expert opinion van UUM en Smartland) van de initiatiefnemer heeft dit landschap echter nog zgn. ‘bakens van openheid’ (lees: windturbines) nodig, om deze unieke weidsheid te accentueren...

Dit is m.i. zoiets als de Nachtwacht nog een beetje bijschilderen met wat extra kleur om toch vooral te benadrukken hoe bijzonder dit werk van Rembrandt is.

Er wordt ook aangegeven dat de windmolens een ‘verdwerpend effect’ zullen hebben. In het wel 4 pagina’s tellende rapport, dat ‘expert opinion’ wordt genoemd is de conclusie:

“Het rivierenlandschap kan de hoge windturbines dragen onder voorwaarden- De ruimtelijke en landschappelijke inpassing in het landschap zit in de bijdrage die de windturbines kunnen leveren aan het omliggende landschap. Op micro (minder dan 500m) en macro (meer dan 10km) kan het windpark een bijdrage leveren aan de beleving van het bestaande landschap. De maat en hoogte van de turbines past op deze plek bij de maat en de schaal van grote landschapseenheden in het rivierenlandschap.

De inpasbaarheid op mesonivo (tot 5km) is het meest kwetsbaar, maar gerichte landschappelijke interventies op dit nivo bieden kansen om het zicht op de windturbines genuanceerd te ‘breken’ en andere karakteristieke landschapselementen te benadrukken. m.n. op mesonivo (tot 5km) zijn er kansen om de impact te verkleinen.”

En dan de twist: dit wordt vertaald naar: vanuit landschappelijk oogpunt is het project ‘niet onaanvaardbaar’ en beslist u dat maatregelen ter bevordering van landschappelijke inpassing niet als voorwaarde aan de omgevingsvergunning worden verbonden.

April 2013- HNS Landschapsarchitecten in opdracht van Agentschap NL

“De plaatsing van windturbines kan de beleving van de schaal en structuur van het landschap beïnvloeden. De effecten van windturbines op (de beleving van) het landschap moeten mede daarom getoetst worden in een milieueffectrapportage (MER).

Aanbeveling:

Windturbines hebben een verkleinend effect op landschappelijke elementen als ze er dicht bij worden geplaatst. Als deze landschappelijke elementen hun kwaliteit gedeeltelijk ontleen aan hun dimensies (zoals de breedte van een rivier of de continuïteit van een beekdal) dan dient plaatsing van windturbines nabij deze elementen vermeden te worden.

*Wanneer bestaande kwaliteiten door de windturbineopstelling worden aangetast, volgt een negatieve beoordeling. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de karakteristieke openheid van een gebied wordt verminderd, zichtlijnen worden geblokkeerd, of wanneer een **schaalverkleinend** effect optreedt op kenmerkende structuren in het plangebied. “*

Een van de nieuwste inzichten komt van de CoP (Community of Practice) Windenergie en Landschapskwaliteit van mei 2021: ‘*Windturbines in een levend landschap*’

Dit is een initiatief van landschapsarchitecten en onderzoekers met zorgen over de kwaliteit van het cultuurlandschap en de voortgang van de energietransitie.

In dit onderzoek is de productie van windenergie een nieuw doel waardoor het landschap verandert en dat alle begeleiders van die verandering uitdaagt: hoe daar mee om te gaan? Wat is de best mogelijke manier om windturbines een plek te geven in landschappen?

Conclusie is dat er inspanningen moeten worden geleverd om te komen tot hoogwaardige landschappen met windenergie. Verbindt de planning van windenergie standaard met landschapsontwikkeling en zie de landschapskwaliteit als een van de baten op de langere termijn.

Landschappelijke inpassing van de grote turbines is door de huidige maten niet meer mogelijk- daarvoor lopen de maten te ver uiteen om relaties te leggen. De vervreemding die hierdoor ontstaat tussen turbine en landschap vraagt om een visie op landelijk nivo welke landschappen te kwetsbaar zijn. Een van de landschappen die hiervoor in aanmerking komen zijn de Nationale landschappen.

Dus: net als bij geluid (infrasone trillingen) gebiedt het voortschrijdend inzicht (en de mogelijke risico's) om pas op de plaats te maken en een juist – landelijk -toetsingskader op te stellen voor nieuwe vergunningen.

Neem de belangen en standpunten van inwoners en buurgemeenten- nu ook erkend door RvS- ook serieus in het vervolgproces, en dus ook de impact op het landschap.

Maak volgende generaties trots op het besluit dat u nu neemt.